SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 18. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 619. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 15 November 1898. | Expedition: Kungatensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 18:e Årg.

Agathe Backer-Gröndahl.

En tid af tolf och ett halft år har förgått sedan den konstnärinna, hvars porträtt illustrerar detta nummer, konserterade i vår hufvudstad. Det var d. 11 maj 1886, då hon jemte sin konstsyster och landsmaninna fru Erika Nissen konserterade i Musikaliska akademien, hvarvid de utmärkta norska pianisterna biträddes af filharmoniska sällskapet, som några dagar förut gifvit sin tredje abonnemangskonsert. Besöken voro dessförinnan tätare, ty året förut gaf fru Backer-Gröndahl ett par konserter här i mars månad och ungefär vid samma tid 1884 äfven tvenne, hvaraf den första tillsammans med fru Ida Basilier-Magelsen och med fröken Karen Ølsted som ackompanjatris. Redan första gången Agathe Backer lät höra sig här, å en konsert 1875, hänförde hon vår publik med sitt tekniskt mästerliga, klara och själfulla spel och gjorde sig tillika redan då bemärkt som tonsättarinna genom å denna konsert föredragna sånger. Dessa voro hennes opus 1, innehållande tre sånger, bland hvilka den sköna tondikten »Til mitt hjertes Dronning» gjort sig så allmänt omtyckt. Sedan den tiden har tonsättarinnan Backer-Gröndahl såsom sådan utvecklat en rik verksamhet, och antalet af hennes kompositioner kunna beräknas till ett halft hundrade; första numret på den konsert hon gifver här d. 17 d:s bär opustalet 44. Såsom pianist har deremot fru Backer-Gröndahl ej på flere år uppträdt offentligt, ens i hemlandet, tills hon d. 10 d:s i Kristiania gaf en till trängsel besökt konsert i Logens stora sal i närvaro af konungen med svit. Konstnärinnan, som endast spelade sina egna kompositioner, var föremål för stora ovationer och biträddes af sångerskan fru Eva Nansen samt en akademisk manskör under ledning af hennes man. »Fru Gröndahl», säger en tidningsreferent efter konserten, »hade af sina kompositioner samlat ett rikt urval, särdeles af sina nyare verk. Man fick dervid en mycket intressant öfverblick öfver en verksamhet, som intager en hög plats i vårt musiklif. Likasom det icke fins någon kvinlig komponist i landet som ens tillnärmelsevis når upp till fru Gröndahl, hvarken med hänseende till produktionens ovanliga rikedom eller fantasiens flykt, uttryckets konstnärliga mogenhet, träffande karakteristik och känslans renhet, så fins väl endast få konstnärinnor, som på samma hand förena så framstående egenskaper som fru Gröndahl. Och man återfinner i hennes verk samma fina poetiska sinne, samma djupa lugn i innehåll och form, som i hennes spel.»

Agathe Backer-Gröndahl.

Då fru Backer-Gröndahl för 14 år sedan konserterade här innehöll denna tidning en biografisk uppsats om henne, hvarur följande nu må reproduceras.

I fru Backer-Gröndahls spel ligger något mer än vanligt själfullt, som starkt framträder i hennes föredrag och mest karakteristiskt visar sig i återgifvandet af Schumann. Den fina poetiska doft, som är så naturligt för henne att in-

lägga i föredraget, är af en så obestridligt intressant och fängslande art, att den aldrig underlåter att utöfva den mest tilldragande kraft på åhörarne. Hennes nobla, mjuka fylliga ton, som så vackert förenar sig med den formfulländade tekniken och det själfulla, varma och briljanta spelet, gör henne till en kapacitet inom hela den europeiska musikvärlden.

Den personlighetens makt, som K. A. Winter-Hjelm i sin biografi öfver henne betecknar såsom så utpreglad i hennes spel, återfinnes också i hennes kompositioner. De utmärka sig alla för originalitet och harmonirikedom. De valda motiverna behandlar hon med en klarhet, som gifver det fantasirika och poetiska ämnet en lätt begriplig realism. En starkt framträdande dramatisk kompositionstalang röjer sig särdeles i hennes sånger, der ackompagnementet utgör ett synnerligen tilltalande element. Man säger ej för mycket, då man räknar hennes kompositioner till den bästa genren i pianolitteraturen, och denna sida af hennes begåfning kommer väl än till utveckling.

Agathe Ursula Backer-Gröndahl är född d. 1 Dec 1847 i Holmestrand, derifrån hennes föräldrar, konsul Nils Backer och Sophie Backer, född Petersen, 1856 flyttade till Kristiania. Här njöt hon redan tidigt undervisning i pianospelning af Otto Winter-Hjelm och sedan af Halfdan Kjerulf. Samtidigt tog den flitiga eleven undervisning i harmonilära under M. Lindemans ledning och fullföljde ihärdigt dessa studier, till dess hon 1865 reste till utlandet för att der fortsätta sin musikaliska utbildning. Hon styrde då kosan till Berlin, der hon på Kjerulfs inrådan vid Kullaks konservatorium arbetade för det stora målet att blifva en sann konstnärinna. Hon utvecklade pianostudiet under professor Kullaks ledning och läste musikteori för professor Rich. Wüerst. Sedan hon efter afslutade studier sagt Berlin farväl med en konsert, vid hvilken hon skördade stort bifall, begaf hon sig till Kristiania, der hon sedan konserterade. På hennes första konsert spelade hon bl. a. Beethovens Ess dur-konsert, en af Liszts ungerska rhapsodier och ett af henne komponeradt Andante för piano och orkester, allt med stort bifall. Hon styrde sedan åter kosan till Berlin, der hon stannade i två år och studerade. Vi se henne 1871 uppträda på Gewandhaus-konserterna i Leipzig, hvarpå hon drog ned till Florens för att taga undervisning af Hans von Bülow. År 1873 studerade hon för Franz Liszt i Weimar, hvilken mycket intresserade sig för den begåfvade eleven, hvars prestationer i hög grad behagade honom, och konserterade samma år i Köpenhamn, der hon på inbjudning af Gade medverkade vid ett par Musikföreningens konserter. Äfven i Paris och London har konstnärinnan firat triumfer.

Efter sitt besök i Stockholm 1875 blef hon invald till ledamot af Musikaliska akademien härstädes och gifte sig samma år med sångaren och musikern O. A. Gröndahl, som nu länge verkat i Kristiania som sånglärare och kördirigent. Fru Gröndahl har för sina förtjenster dekorerats med medaljen »Litteris et artibus».

Af fru Backer-Gröndahls kompositioner hafva vi ej kunnat få en komplett förteckning. Vi se emellertid att från hennes op. 1 till 28 de flesta äro sånghäften. Af pianokompositioner erinras om hennes ypperliga *Concert-Etuder* op. 11, *Trois Morceaux* (op. 15), *Fire Skizzer*, *Suite* (op. 20), *Trois Etudes* (op. 22), *6 Idyller* (op. 24), 3 *Klaverstykker* (op. 25), 3 *Klaverstykker* (op. 35) och *Fantasistykker* (op. 36). Vi torde framdeles få tillfälle att påpeka hennes nyaste tonsättningar.

Efter sin konsert i Stockholm d. 17 d:s kommer fru Backer-Gröndahl att konsertera i Upsala, Eskilstuna, Norrköping, Linköping, Jönköping och Göteborg.

—※—

Algot Langes bok »Om sång»

och den deri framstälda sångmetoden.

(Forts.)

Hvad vill det säga att uppsöka och utveckla den primära tonen? — Jo, heter det, »att under ideligt lyssnande med det inre örat uppsöka den för hvarje individ naturligaste, ursprungliga och fullständigt tvånglösa tonen, dervid söka att komma bort ifrån den falska muskelverksamheten och med till buds stående medel leda den klingande luften så, att den bringar till fri medsvängning största möjliga material, är att söka och utveckla den primära tonen.»

Denna långa definition till frågans besvarande förefaller oss något dunkel. Allt lyssnande sker väl med det inre örat, d. v. s. hörselorganet och vid uppsökandet eller frambringandet af hvarje ton verkar väl örat alltid som regulator, förutsatt att det rätt kan skilja mellan ren och falsk ton. Och hvilken är den »ursprungliga och fullständigt tvånglösa» tonen? Hvarje röst har väl ett medelläge af någon eller flera toner, hvilka med samma lätthet eller »tvångfrihet» frambringas. Vi äro gerna med om att kalla dessa tonerna primära, men ha svårt att fatta någon särskild af de lika lätt frambragta tonerna såsom »primär» (»tonen« är ju singularis). Den »fria medsvänggingen af största möjliga material» — detta uttryck är också gåtfullt så länge man ej får veta hvad det är för material man skall bringa till medsvängning för att få den primära tonen och hur man skall bära sig åt dervid. Men vi få väl fästa oss vid hr L:s utsago, att man ej kan lära sig sjunga af någon bok, så väl med afseende på det nyss anförda som ock vid följande fråga och svar. Han frågar nu: »Hvilka äro de medel, med hvilkas hjälp vi finna och utveckla denna fria, verkligt personliga, rena idealton, som vi kalla den primära tonen, och vid hvilken hvarje fiber i sångorganismen medverkar till samma förnuftiga mål? — Och svaret är: *Att öfva med nästan sluten mun under målmedvetet upprepande af språkets elementer — vokaler och konsonanter — hvarvid dock den intensiva viljan att förvandla all luft till klang och dermed genomtränga hufvud, hals och bröst är hufvudsaken.*

»Genom denna komprimerade ton, som sålunda koncentrerad strålar ut mellan de obetydligt öppnade läpparne, tillgodogöra vi oss alla klangresurser» — säger han. Emellertid heter det vidare: »Den lätt eller nästan slutna munställningen är alltså, väl att märka till en början och tills vidare, den enda rigtiga. När vi väl med hjelp af denna munställning förskaffat oss den nödvändiga resonansen, kunna vi utan fara att förlora densamma också modifiera munställningen, emedan tonen då af sig sjelf vandrar *förbi* munöppningen sin invanda väg upp i öfverhufvudets resonansbotten»(?).

Denna slutna munställning, hvarigenom hr L. anser att »alla vokaler och konsonanter med undantag af läppkonsonanterna skola och kunna artikuleras invändigt, »inne i munnen», torde väl förefalla något hvar lika konstig som opraktisk då tonbildning och sångöfning väl måste afse icke att gnola fram tonen utan att lära sig bilda tonen så, som den skall sjungas fram, så att den framträder såsom verklig i möjligaste motto fulländad sång. Att rösten, sångorganet skonas vid öfning med den slutna munställningen är sant nog och godt och väl — ofta varder rösten af sånglärare öfver höfvan ansträngd — men hur den skall kunna »tränas» för sin uppgift att träda fram som sång genom tonens bildande inne i nästan sluten mun, det förefaller oförklarligt.

Vi gifva emellertid författaren rätt vid påpekandet af öfverdrift i fråga om andra munställningar. »Att öfva med vidöppen mun, som om sångaren ropade på hjelp», säger han, »är ett mycket okompliceradt förfaringssätt. Om läpparne äro vidöppna, strömma vid öfningen tonstrålarne diffust och vildt ut ur munnen som tom och onyttig luft». Det vidöppna gapet är också lika oskönt som obehöfligt vid sångframställningen. Man finner också att stora sångkonstnärer äfven utan vidöppet gapande kunna åstadkomma en stark och fyllig ton, och alldeles visst är att den musikaliska deklamationen förderfvas genom sådan munställning, lika väl som det stereotypa »småleendet» och »trutmunnen» vid sjungandet inverka missbildande på ord och ton, hvilket också af hr L. påvisas.

Beträffande sistnämnda munställning vilja vi anföra — något som torde intressera våra läsare och läsarinnor — hvad hr L. yttrar om Fritz Arlberg. Den egentliga afhandlingen före »tillägget» slutar han sålunda: »I korthet ser jag mig äfven nödsakad till att uppehålla mig något vid en afliden, hvars rika begåfning jag respekterar, men som enligt min öfvertygelse icke bör tänkas gående hand i hand med Müller-Brunow. Jag menar Fritz Arlberg.

En hvar, som har följt med min redogörelse för Müller-Brunows principer skall förstå hvarför. Jag har sjelf hört Arlberg sjunga, och det var en allt annat än fri ton. Och med tanken på den af honom anbefallda trutmunnen, som blef drifven till ytterlighet af hans obegåfvade epigoner, och på hans påstående, att lungornas kapacitet (och väl som följd deraf äfven bröst- och bukmusklernas komprimeringsförmåga) icke kan tränas, att munnen *måste* öppnas allt mera, ju högre läget är, och munvinklarne dragas tillbaka åtminstone hos kvinnan, samt med hänsyn till hans registerindelningar m. m. måste jag snarare betrakta honom i vigtiga punkter som en motståndare till Müller-Brunow, om han också i vissa afseenden bidragit till utredandet af frågan om rationel tonbildning.»

Författarens teorier för öfrigt hafva vi ej utrymme att relatera. De äro märkliga nog att förtjena studeras i sjelfva boken. I bokens »Tillägg» söker förf. med figurer framvisa sångorgan och tonvägar och kommer in på praktisk sångmetod. Den gängse sångöfningen på vokalen a gillar han icke. I stället öfvar han med mångfaldiga sammansättningar af vokaler och konsonanter till stafvelser, sådana som bobo, soso, bysy-syby, bömö-möbö, munu-munu o. s. v. »för att främja läpparnes och tungans smidighet».

För att söka rätt sätta sig in i hr L:s sångmetod fordras att genomgå hans bok — ifall det är möjligt att af den vinna klarhet i saken. Utan tvifvel skulle det vara intressant att få höra hr Lange sjelf muntligen och vokalt förklara densamma, liksom det med stort intresse motses hvilka resultat den nya sångmetoden kommer att frambringa. Då såväl hr Lange som hr Törsleff praktisera såsom sånglärare i Köpenhamn, och äfven torde ha eller få svenska elever, kan måhända snart nog metodens resultat blifva kända.

All tondiktning är menniskoverk, produkt af en bestämd individualitet, tid, kultur, och innehåller derför alltid fröna till snabbare eller långsammare bortdöende.

E. Hanslick.

Felix Mendelssohn-Bartholdy.

(† 4 nov. 1847).

Ett minnesblad af Moritz von Kaiserfeld.

Klassicitetens epok i musiken hade nått sin kulminationspunkt med Beethoven; romantikens nya rigtning firade sina triumfer. —

»Öfverskatta mig bara litet grand — andra menniskor motväga det nog genom underskattande» — så skref Mendelssohn till sin vän Ferd. David på en tid då han, Mendelssohn, var hela världens firade, bortskämde favorit och hänförelsens vågor höjde sig ända till svärmeri. Det är vår öfverkloka tid förbehållet att förfalla till den motsatta ytterligheten af Mendelssohns underskattande och att nu mera betrakta honom såsom en fallen storhet.

Mendelssohn har, så att säga, nedfallit från skyarne som mästare; vid 17 års ålder komponerade han den oförgängliga uvertyren till »Midsommarnattsdrömmen» och ännu tidigare oktetten. Den sorgfälliga uppfostran Felix Mendelssohn åtnjöt i kretsen af högt bildade föräldrar och syskon, var egnad att utveckla hans ovanliga naturanlag och genom universel bildning utveckla dem till skönsta blomstring. Den unge dr Heyse, far till den berömde skalden och novellisten, var huslärare för fyra Mendelssohns syskon, hvilka alla voro utrustade med sällsynta själsgåfvor. Faderns, bankiren Abraham Mendelssohns, hus, der traditionerna från dennes berömde fader, filosofen Moses Mendelssohn, ännu fortlefde, var medelpunkten för det högre andeliga lifvet i Berlin den tiden; Humbolt, Schleiermacher, Zelter, Moscheles räknades till intimare vänkretsen, äfven Heine och Holtei umgicks der.

Vid knappa 20 års ålder se vi den unge Mendelssohn redan som verksam dirigent. Från denna tid daterar sig också hans vidsträckta konst- och förlustelseresor. I Paris och framför allt i London firades han som en triumfator; vid konserter, der han endast var närvarande som åhörare, reste sig hela publiken vid utropet: »Mendelssohn är här», och i Tyskland eller i England kunde man knappast föranstalta en musikfest utan att Mendelssohn dirigerade. Uti Scotland och Italien fann hans för naturens skönhet särdeles mottagliga sinne nya njutningar och eggelser — från sin tidigaste ungdom hade han med framgång försökt sig som dilettant i målning. I musikaliskt hänseende ha vi att tacka intrycken härifrån för hans s. k. skotska och italienska symfonier liksom Hebridernas naturskönhet för hans berömda uvertyr med detta namn.

Såsom pianospelare hade Mendelssohn, efter hvad Hiller berättar, den egenheten att spela sina nya kompositioner med en beherskning och återhållning, som tydligen var grundad på intentionen att icke besticka genom föredraget utan låta kompositionen verka genom sitt eget innehåll. Fantiserandet inför publiken hade han snart öfvergifvit af det skäl, att han insett dåraktigheten i den föresatsen: »Denna afton och denna timme skall jag ha lyckliga tankar».

Såsom dirigent gjorde han en elektrisk verkan på publiken genom sin själfullhet, det lif, som från honom ingöts i orkestern, genom hans fullständiga hängifvande åt saken, hans glädje öfver det lyckade utförandet, hvilken afmålade sig i hans uttrycksfulla drag; hans rörelser voro korta och bestämda. Såsom tjuguårig dirigerade Mendelssohn i Berlin första uppförandet af Bachs svåra Mattheuspassion. Om detta den unge Mendelssohns för Bach-kulten i våra dagar banbrytande stordåd lemnas oss en utförlig berättelse af hans förtrolige vän Ed. Devrient, då barytonist vid kungl. operan i Berlin, och som sjöng Jesu parti. Allmänt var man då afskräckt för de oöfvervinnerliga svårigheterna i detta verk; idén att utföra detsamma ansåg man förflugen och saken omöjlig, helst som den ej understöddes af Berlins Singakademie och dess direktör Zelter. Af Bach kände man den tiden ingenting vidare än ett och annat kort stycke, som för märkvärdighetens skull framfördes på andliga konserter. Ganska komisk är Devrients berättelse om hur det lyckades honom och Mendelssohn att häfva motståndet af den gamle bitvargen Zelter, som apostroferade dem på följande sätt: »Folk af helt annat slag har måst uppgifva att taga itu med ett sådant arbete, och så kommer här ett par ungtuppar, som tycka att allt det der är bara leksaker!» Mendelssohns energi, hänförelse och direktionstalang bragte det emellertid derhän, att det storslagna, sedan 100 år begrafna, mästerverket i Berlins Singakademie d. 11 mars 1829 med utomordentlig verkan blef återväckt till nytt lif.

Detta den unge Mendelssohns konstnärliga storverk tillförsäkrar honom ett varaktigt minne i musikhistorien. Skämtande brukade Mendelssohn säga, att en yngling af judisk härkomst och en komediant (Devrient) erfordrades för att låta folk få återhöra den största kristliga musik.

Mendelssohn lemnade Berlin 1833 för att sedan under två år verka såsom staden Düsseldorfs musikdirigent.

Svårt var honom att skiljas från föräldrahemmet, men icke från Berlin, der då musiken var i förfall och der han ej lätt kunde glömma att hans ungdomsopera »Die Hochzeit des Camacho» föll igenom och att han ej erhöll platsen som Zelters efterträdare i Berlins Singakademie. Äfven senare kallelser af konungen till Berlin föranledde endast kortare vistelse der.

Emedan konstförhållandena der voro honom osympatiska, vände han ständigt åter till Leipzig, der han sedan 1835 var dirigent för Gewandhaus-konserterna.

Då Mendelssohns syster Rebecka fick höra talas om Davids förlofning — denne var då konsertmästare vid Gewandhaus-orkestern under Mendelssohns ledning — skref hon till sin mor: »Nu måste äfven Felix gripa sig an då hans första fiol dansar ut före honom». Strax derefter inträffade också Felix' giftermål med den förtjusande Cécile Jeanrenaud från Frankfurt a. M. Cécile värmde upp hemmet med kärlek och solsken. Den sköna, milda och själfulla makan, säger Hiller, strålade ut behag öfver hela hemlifvet — hon erinrade om Rafaelska madonnabilder, och från London skrifver Mendelssohn; »Hvad hjelper mig all dubbel kontrapunkt när jag icke har min Cécile här, som jag så mycket längtar efter».

Ur Mendelssohns bref till sina närmaste, till Devrient, Hiller, David likasom af hans resebref lär man rätt känna hos honom den älskvärda menniskan och ädla karaktären, harmonien hos en ren och öppen själ, som bemödar sig om att öfverallt omkring sig skänka kärlek och välvilja, än med tillbakasättande af det egna jaget, genom makten af sin auktoritet gynnande andra komponisters sträfvanden, än jämnande vägen för en vän eller någon som anbefallts åt hans rekommendation.

Mendelssohns samtida, Schumann, som saknade dennes världsmannasätt, hade derför icke så lätt att vinna framgång. Schumanns djupare anlagda skapareförmåga, det ovanliga, egenartade i hans rytm förvånade till en början mera än behagade. Redan genom sin universella begåfning och talang som pianovirtuos, orgelspelare, dirigent och tondiktare befann sig Mendelssohn i en mera framskjuten ställning än Schumann, hvilken, som bekant, ej var någon betydande hvarken pianospelare eller dirigent. Det är ett vackert drag hos dessa båda mästare, hvilka samtidigt framträdde vid sidan af hvarandra som skapande konstnärer att aldrig afundsjuka eller missämja rådde dem emellan. Mendelssohn uppskattade Schumann såsom en genial musiker och höll af honom så som en god och ädel menniska. I svärmeriet för Jean Paul hade de en gemensam beröringspunkt.

Hvad man i Mendelssohns skapelser, jämte fin känsla för poetist skönhet, särskildt kan värdera är ärligheten, det sedliga allvaret och en enkelhet, som dock synes flack för sådana, som räkna det ända till galenskap svulstiga för djupsinnighet. »Jag har en fasig respekt för tryck», skrifver han till sin vän Devrient och yttrar vid ett annat tillfälle: »Jag skrifver lika litet för att bli berömd, som jag skrifver för att få en kapellmästarplats».

Tidigt förlorade sig endast hans sånger och den del af hans pianomusik, hvari den sentimentala frasen herskar; af Schumann, senare af Brahms och Grieg, den norske Chopin, blef Mendelssohns pianomusik ställd i skuggan*). Men låta vi hans öfriga verk passera revy, så äro vi öfvertygade om att några af hans kammarmusik-verk, violinkonserten, symfonierna i A dur och A moll, orgelsonaterna, oratorierna och de mästerliga konsertuvertyrerna skola blifva en oförgänglig prydnad för litteraturen. Då man en gång frågade Schumann hvilken af Mendelssohns uvertyrer han föredrog svarade han: »Alla!»

Richard Wagner skrifver: »Mendelssohn har visat oss, att en jude med rikaste specifika talang kan besitta den mångsidigaste bildning, högsta och finaste hederskänsla utan att dock med tillhjelp af alla dessa företräden en enda gång kunna frambringa den djupa, själ och hjerta gripande verkan, som vi vänta af konsten» — och om uvertyren till »Midsommarnattsdrömmen» skrifver han: »Det är icke elfvor, utan myggor!» Aldrig har en lika elak som falsk dom med större behag utbredts än detta uttalande. I motsats dertill kan framhållas ett omdöme af Johannes Brahms. Då någon i hans närvaro yttrade sig om Mendelssohn med snobbigt ringaktande af hans kompositionsförmåga, lät honom Brahms helt lugn tala ut och sade derefter: »Ja, ja, Mendelssohn har varit den siste store mästaren».

I Tyskland och i England har Mendelssohns musik ännu icke försvunnit ur konsertsalarne. I Leipzig, der mästarens namn är specielt sammanvuxet med denna stad, bevaras hans minne troget och firas genom uppförande af hans verk på hans dödsdag. I detta Leipzig, der han hade sitt andra hem, lefde han under många år såsom dirigent för Gewandhaus' konsertinstitut, hvilket han bragte upp till det förnämsta i Tyskland. Genom honom framfördes i detta allra först Mattheuspassionen af den då förgätne Bach likasom Schuberts C-dur-symfoni (som bekant upptäckt och framdragen af Schumann); och i grundandet af konservatoriet derstädes inlade Mendelssohn stor förtjenst. Leipzig har också af tacksam pietet upprest ett vackert monument öfver honom framför det ansedda konsttemplet på platsen för det nya Gewandhaus.

Sånggudinnan hade strött idel rosor på Mendelssohns lefnadsstig; lidande och nöd voro honom besparade. »Så länge Gud låter hustru och barn och mig sjelf behålla hälsan» — skrifver han till Devrient — »hyser jag ingen upptänklig önskan, endast tacksamhet för allt godt lifvet skänker mig».

Dock, i zenith af lycka och ryktbarhet, under sina bästa år, gick han bort genom en hastig död, träffad af hjärnslag, som var ärftligt i Mendelssohns familj. Född d. 3 febr. 1809 hade han sålunda vid sitt frånfälle ännu icke öfverskridit trettiotalet.

*) Mendelssohns Capriccios, Lieder ohne Worte, Kinderscenen, flere Etyder och äfven pianokonserterna bibehålla dock ännu ett värde, som en sann musikälskare måste erkänna.
Red.

Beethovens grundsatser rörande komposition.

Med anledning af att å sista symfonikonserten Beethovens B-dur-symfoni utfördes, vilja vi erinra om hvad Lobe i sin »Lehrbuch der musikalischen Komposition» yttrar i det ämne rubriken här ofvan angifver.

Ingen konstnär hämtar allt hvad han frambringar omedelbart blott från sitt snille. Det mesta erhåller han af sina föregångare, genom ett nitiskt studium af deras arbeten. Han betraktar dessa oaflåtligen, såväl i deras helhet, som i deras detaljer; han analyserar dem, undersöker dem från alla sidor, uppsöker de grunder, hvarpå de äro byggda, och tillegnar sig sålunda konståsigter, som göra honom skicklig att, ifall han eger motsvarande talang, kunna frambringa dylika konstskapelser.

De största tonsättare voro i början för det mesta endast slafviska efterhärmare af sina föregångare. Först senare gjorde de sig oafhängiga af dessa sina mönster. Den studerande, som vill annorlunda gå till väga, som icke för sina forskningar vill begagna sig af det för handen varande, som vill sjelfständig och originel från början arbeta endast efter sitt eget hufvud, skall svårligen komma långt.

Om någon väsentlig kostmaxim fattas den börjande tonsättaren, så skola också hans produktioner vara i saknad af någon väsentlig konstegenskap. Man kan icke frambringa hvad man icke känner och hvarpå man icke nedlägger hela förmågan af den skapande kraften. Sanningen i denna sats låter bevisa sig ur flera verk af utmärkt skickliga mästare.

Så t. ex. har för Carl M. v. Weber väsendet af det tematiska arbetet icke framställt sig i sådan klarhet, vigt och förträfflighet, som den, hvari Haydn, Mozart, Beethoven, Mendelssohn och Schumann uppfattade detsamma, hvarföre också Webers instrumentalkompositioner mestadels hafva gått miste om den oemotståndliga tjusning, som genom detta tematiska arbete ur de nyss nämnde stora snillenas tonskapelser framgått.

Hufvudsträfvandet hos hvarje begynnande tonsättare måste alltså gå ut derpå, och de flesta lägga sig också vinn derom, att så snart som möjligt lära känna alla de maximer, hvilka antagits af de bästa mästare, och som ledt dem vid utförandet af deras mästerverk.

Hufvudsumman af alla dessa insigter, dem tiden efter hand utvecklat och

utbildadt, återfinnes fullkomligt lefvande och verkande i Beethovens själ. I hans arbeten ligga alla dessa äkta och väsentliga konstmaximer på det klaraste utbredda för ögat. Känner man dessa maximer, så känner man ock på samma gång alla de förnämligaste föregående och efterföljande tonsättares grundsatser i denna sak.

Huruledes den store mästaren, förmedelst det tematiska arbetet, ur ganska små frön låtit alla sina olika arbeten utveckla sig, är nogsamt bekant. Att för åhöraren göra dessa tematiska relationer lätt igenkännliga, följer han hufvudsakligen tvänne grundsatser:

För det första utbildar han sina temata alltid i den mest korta, enkla och innehållsrika gestalt, så att de genast måtte kunna fattas och blifva bemärkta.

För det andra begagnar han af de outtömliga tematiska förändringarna alltid blott dem, hvilka lättast kunna igenfinnas såsom flutna ur sjelfva temat.

Då nu i de Beethovenska kompositionerna många perioder blott blifvit bildade utaf en eller några hufvudtankar, så kunde detta, nästan oafbrutet fortgående tematiska arbete, lätt orsaka monotoni. För att undvika denna har Beethoven en ytterligare god maxim, den han aldrig förlorar ur sigte:

Åt de melodiska dragen i hvarje tematisk behandling gifver han nämgen olika harmonisering, olika ackompanjemang, olika instrumentering, stämfördelning etc., hvarigenom det kända öfverallt uppenbarar sig i nya intagande former. Öfverhufvud taget upprepar han nästan aldrig en tanke helt och hållet i samma gestalt, utan framställer den mestadels från någon ny sida. Härigenom uppstår den stora enhet och på samma gång den utomordentliga mångfald, som vi i alla hans verk igenfinna.

(Forts.

Musikpressen.

På Abr. Lundquists förlag har utkommit:

För piano, två händer:

Wejdling, Henning R.: *Hemmets stjerna*, vals, tillegnad fru Alma Bergman, f. Ljungman. Pris 1 kr. — *Lilla sötungen*, Polka. Pris 75 öre.

På utgifvarens förlag har utkommit:

för orgelharmonium:

Morén, John: *Orgelharmonium-Skola* för seminarier, skolor och hem. Pris 2 kr.;

för en röst med piano:

Morén, John: *Tre visor* af N. P. Ödmann. 1 *Min skolvisa* (ettstr. c— tvåstr. e), 2 Hemma (f—ess eller g), 3 *Gräsenklingens visa* (ettstr. c— tvåstr. d). Pris kr. 1: 50. —; *Herren är min herde*, Davids 23 psalm för en röst och piano eller orgel, tillegnad Wilh. Strandell. Pris 1 kr.; — *Hvi suckar det så tungt uti skogen?* Ord af B. E. Malmström. Pris 50 öre.

Af de första numren i denna förteckning, Wejdlings dansmusik, har polkan utkommit tidigare på året, men har först nu kunnat omnämnas. Såväl denna som valsen utmärker sig för god dansrytm och lifvande melodi. Valsen, börjande med en introduction, kan räknas till det bättre slaget af dansmusik.

Musikdirektör John Morén, som utgifvit de öfriga ofvannämnda musikalierna, har förut gjort sig fördelaktigt känd genom det tillsammans med kyrkoh, Rich. Norén utgifna verket »Valda koraler i gammalrytmisk form» i enkel fyrstämmig orgelsats, äfvensom »Liturgiskt-musikaliskt material till Vespergudstjenster», likaledes och nyss utgifvet tillsammans med R. Norén. Den ifrågavarande orgelharmonium-skolan innehåller ock i slutet ett bihang med en god uppsats »om den gammalrytmiska koralen» med notexempel ur Hæffners koralbok. I företalet säger utgifvaren att denna hans »skola» är afsedd att utgöra material för en kurs i orgelharmoniumspelning, så pass omfattande, att den kan anses tillfyllestgörande för dem, som icke ha för afsigt att utbilda sig till yrkesmusici men af intresse för saken önska färdighet i att riktigt uppfatta och föredraga en koral, en sång eller ett enklare stycke. Kammarorgeln, säger hr M., lämpar sig emellertid endast för musik af religiös, värdig och gedigen art. I öfverensstämmelse härmed äro bokens 42 föredragsstycken valda, bland hvilka 12 äro af hr M. sjelf; vidare förekomma 8 koraler, deraf 3 i gammalrytmisk form, ett par folkvisor och stycken af Bach, Händel, P. U. Stenhammar, Malkmus, Widmann m. fl. En kort förberedande kurs af allmän musiklära inleder skolan, hvilken synes vara praktiskt uppställd.

Hr Morén visar sig i sina sångers faktur som den grundlige musikern. Ödmanns humoristiska och varmhjertade dikter, påminnande om Sehlstedts, hafva fått en lyckad musikalisk omklädnad, hvilket äfven kan sägas om Malmströms bekanta dikt. Den Davidiska palmen har ett enkelt, äfven för orgeln afpassadt ackompanjemang och är hållen i en ämnet värdig stil samt melodiskt uttrycksfull.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. Teatern. Nov. 2, 4, 10, 12 Verdi: *Trubaduren* (Leonora, Inez: fru Östberg, frk Hallgren; grefve Luna, Manrico, Ferrando: hrr Forsell, Ödmann, Södermann). — 3 Donizetti: *Regementets dotter* (Marie, markisinnan: frk Thulin, fru Strandberg; Tonio, Sulpiz, Hortensius: hrr Bratbost, Sellergren, Grafström); Ballett: *Dansdivertissement.* — 5. *2:a Symfonikonserten.* 1 Mendelssohn: uvertyr. »Hebriderna»; 2 Brahms: Variationer öfver ett tema af Jos. Haydn (Choral St. Antoni); 3. Em. Sjögren: Heliga tre konungars ökenvandring; 4 Wagner: En Faust-uvertyr; 5 Beethoven: Symfoni n:o 4, B dur, op. 60. — 6 Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza: frk Lindegren, Toriddo: hr Ödmann); *Dansdivertissement;* Leoncavallo: *Pajazzo* (Nedda: frk Hallgren). — 7 v. Flotov: *Martha**. — 9 Wagner: *Tannhäuser* (Elisabeth: frk Nordin, fortf. deb.). — 13 Adam: *Konung för en dag* (Nemea: frk Thulin; Zephoris: hr Lemon). — 14 Nicolai: *Muntra fruarna i Windsor.*

(*Uppgiften att »Martha» uppfördes d. 14 okt. rättas härmed. Operan blef inställd, hvilket först efter tidningens tryckning blef kändt).

Vasa-teatern. Nov. 1—14 Sidney Jones: *Geishan eller thehuset i Japan* (O Mimosa San: frk Frisch). — 6, 13 *Vermländingarne* (matiné).

Svenska teatern. Nov. 6, 13 *Bröllopet på Ulfåsa* (matiné).

Musikaliska akademien. Nov. 1, 4 *Konserter* af Harold Bauer. — 8 Musikföreningens 51:sta konsert. Schumann: »Paradiset och Perin». Biträdande: fruar Östberg, Edling, frk Hollsten; hrr W. Klein, Salomon Smith, C. A. Gentzel; kgl. hofkapellet. Dirigent: prof. Fr. Neruda.

Vetenskaps-akademien. Nov. 9 *Vis- och romansafton* af fru Anna Norrie, biträdd af fru Ina Lange. — 11 *Historisk musiksoaré* af desamma.

Jakobs kyrka. Nov. 13. *Orgelkonsert* af dir. Alb. Lindström.

Återupptagandet af Verdis »Trubaduren» har följts af den framgång, att den gamla f. d. favoritoperan hittills uppförts under månaden fyra gånger. Operans framtagande föranledes numera nästan endast då någon gäst eller debutant träder upp i hufvudrolerna, företrädesvis Azucena, denna gång tycks skälet till reprisen ha varit att dessa nu kunna disponeras af egna »dragande krafter», som betrygga framgången. Hur föråldrad operan än är med sin utlefvade form, sin dramatiska koloratur och orimliga text (denna borde dock, såväl i denna som andra gamla operor, kunna omarbetas), så innehåller den dock musikaliska godbitar, som ännu kunna göra den begärlig, helst för den stora allmänheten, och upptagandet emellanåt har i musikhistoriskt hänseende sitt berättigande. De kvinliga hufvudrolerna hade ypperliga representanter i fruar Östberg och Linden; likaså de manliga i herrar Ödmann och Forsell. Hr Södermann är äfven på sin plats som Ferrando, men bör moderera sin röst så att den missljudande forceringen icke stör framställningen. Akustiken på nya operan är så god, att i allmänhet kan tillrådas undvikande af full röststyrka till fördel för såväl åhörarnes öron som de sjungandes röster. Skrik är icke konst. — I »Regementets dotter» har fröken Thulin sjungit Maries parti första gången med erkänd framgång. Vi hade dock ej tillfälle att närvara vid den enda representationen deraf, som under månaden hittills förekommit. — Den 2:a symfonikonserten under säsongen gafs under hr Stenhammars ledning med omvexlande och intresserande program, hvilket här ofvan anförts. Att symfonikonserten inleddes med Mendelssohns uvertyr var en berömvärd minnesgärd

åt denne mästare, hvars dödsdag är d. 4 nov., dagen före konserten. Aftonens program bjöd en nyhet, nämligen Brahms »Variationer», ett i och för sig intressant utarbetadt verk, som dock tröttar genom sin längd. Det Sjögren'ska orkesternumret, som första gången spelades i början af året på en konsert å Musikal. akademien med endast tonsättarens kompositioner, hade vi då tillfälle att omnämna. Det mystiskt stämningsfulla verket, skildrande »Heliga tre konungars ökenvandring», är af hr Stenhammar särdeles verkningsfullt instrumenteradt. Härpå följde det å symfonikonserter nästan sjelfskrifna Wagner numret, denna gång »En Faust-uvertyr». Denna konsertuvertyr med sin glänsande, färgrika instrumentation framkallade med rätta ett rikt bifall, liksom äfven Sjögren numret; konserten afslöts med B-dur-symfonien af Beethoven, alla mästares mästare då det gäller instrumentalmusiken. Konserten fick under hr Stenhammars ledning ett i allo godt utförande. I afseende på dirigeringen använde hr S. under aftonen långsammare tempo än vanligt vid flere tillfällen. Detta framträdde specielt i uvertyren, der nyanseringen gjorde god verkan. Om man vid herr Stenhammars debut som orkesterdirigent kunde anmärka för mycken orörlighet, skulle man nu kunna önska mera stillhet i rörelserna, då motsatsen alltid verkar störande på publiken.

En annan större konsert följde kort efter, nämligen Musikföreningens första för säsongen med utförande af Schumanns »Paradiset och Perin», ett verk som senast gafs här af sällskapet 1887 i maj. Väl inöfvadt och utmärkt dirigeradt af prof. Neruda samt med biträde af mycket framstående solister beredde det äfven nu en värderik musiknjutning åt den publik, som fyllt Musikal. akademiens stora sal. Af kantatens tre afdelningar äro de båda första mest anslående och inspirerade. Alltigenom välljudande och förträffligt instrumenteradt saknar dock det hela mera kontrasterande partier och verkar derigenom något enformigt. En kraftigare ansats erbjuder i första afdelningen scenen med Gazna och hans stridsmän. Perins parti uppbars med känd talang af fru Östberg, hvars sång och framställning endast var något för dramatiskt kraftfull för Perins rätta återgifvande. Fru Edling skötte med bästa disposition altpartiet, och tredje fruntimmerspartiet uppbars af frk Holsten, hvars höga skära sopran tog sig väl ut så i solo- som ensemblenummer. Den berättande tenoren, herr Klein, gjorde, som vanligt, godt intryck med sin sympatiska röst. Något mindre vibrerande känslighet i hans föredrag skulle förhöja detta, hvilket ock, troligen af svårighet med svenska språket, stundom är för mycket slutet. Ypperliga voro hr Smith i baspartiet och hr Gentzel i sitt lilla tenorsolo. Lifliga tacksamhetsapplåder följde efter slutet af konserten, hvilken äfven bevistades af prins Eugen samt hertiginnan af Dalarne.

Herr Bauer hade ej lockat mycket folk till sina konserter i samma lokal. Hans prestationer framkallade emellertid rikt bifall och detta välförtjent, ty konstnären är, särdeles i tekniskt hänseende, en första rangens artist och har ej blott kraft utan äfven mjukhet, känsla och temperament i föredraget, hvilket dock ej hade samma tändande verkan som t. ex. hos landsmannen Borwick. Man hade särskildt att jämföra dem båda i Rachmaninoffs vackra »Prelude», hvars lento genom herr Bauers påskyndande tempo förlorade den poesi, som gjorde Borwicks föredrag deraf så gripande. Herr Bauer presenterade sig emellertid med begynnelsenumret å första konserten: Beethovens »Appassionata» mycket fördelaktigt. Äfven med Schumanns »Carnaval» och Chopins Ass-dur-Polonäs väckte han berättigadt intresse. Andra konsertens hufvudnummer voro Schumanns långdragna »Etudes Symphoniques» och den utmärkt spelade H moll sonaten af Chopin. Sin enorma teknik ådagalade han bl. a. i sista konsertens slutnummer, transkriptionerna af Wagners »Walkürenritt» och »Feuerzauber»-musik. Programmen upptogo för öfrigt Bach: Prelude et Fugue, Brahms: Rhapsodie (D moll), Chopin: G moll-Ballade, Mendelssohn: Rondo capriccioso och Etude, Liszt: Waldesrauschen och Rhapsodie hongroise n:o 6, Gluck-Saint-Saëns: Air de Ballet, Henselt: »Si oiseau j'etais» och sonat af Scarlatti.

Fru Norries »Vis- och romansafton» samt »historiska musiksoaré gåfvos för fyld salong och under intensivt bifall. Med vacker och väl beherskad röst och en sällsynt uttrycksfullhet i vokal och mimisk framställning eröfrar hon oemotståndligt publiken. Mästerligt återgaf hon å första soarén först och främst de franska sångerna tillhörande Yvette Guilbert-repertoaren och ej mindre de svenska komiska sångerna till Frödings text af Damme, Ch. Kjerulf, Halldén — hvars »Jäntblig» blef orimligt skrattretande —, »Mor Britta» af Peterson-Berger, och »Greta lill'» af de Wahl. Egendomlig och intressant var den historiska soarén med ackompanjemang af den cymbalklingande lilla spinetten och den svagt ljudande klavecinen, med i stil dekorerad estrad och fru Norrie i rococo-kostym, pudradt hår och moucher. Programmet upptog franska sånger från 16.de och 17:de århundradet, sånger af Clémant Marat, Charpentrier och ett par okända, från 18:de årh. af Grètry, Albanese, Monsigny och Dalayrac, hvars kostliga »E'sconto d'Jeanetto» bisserades. Derpå följde ett par gamla, tyska sånger, af hvilka »Phyllis und die Mutter» väckte stor munterhet, och till sist svenska sånger: »Linden», folkvisa, »Kalaset» af Lenngren-Åhlström samt Bellmanssångerna »Frun» och »Måltiden» i Fiskarstugan».

Fru Lange utförde med smak ackompanjemanget och spelade solosaker på piano och de gamla instrumenten.

Direktör Alb. Lindströms konsert i Jakobs kyrka inför en talrik åhörareskara erbjöd åtskilligt af intresse. Af bristande utrymme får redogörelsen för denna uppskjutas till följande nummer.

—※—

Från in- och utlandet.

Å Kgl. teatern arbetas flitigt på Stenhammars opera »Tirfing». Under öfning äro för öfrigt Mozarts »Enleveringen» och »Figaros bröllop» samt »Lohengrin» och »Hvita frun».

Rich. Henneberg ger d. 22 nov. i Musik. akademiens stora sal en Wagner-konsert med nummer ur alla Wagner operorna. Biträdande äro fru Östberg, hrr Elmblad och Forsell samt K. hofkapellet.

Hr Sigfrid Laurin, på sin tid mycket uppmärksammad pianist och lärare vid konservatoriet, gifver, enligt annons, en pianoafton d. 19 d:s. Hr L. lär ha varit elev af fröken Thegerström och hr Richard Andersson samt 1894—97 lärare i artistklass vid svenskt amerikanskt konservatorium.

Fröken Sigrid Carlheim-Gyllensköld förbereder till d. 29 d:s en konsert med biträde af sångerskan grefvinnan Ebeth Mörner och konsertmästare L. Zetterqvist.

Reseunderstöd. F. eleven vid det under Musikaliska akademiens inseende ställda konservatorium Carl Lindhe har erhållit ett understöd af 600 kr. för att bereda honom tillfälle att i utlandet vinna ytterligare utbildning i violoncellspelning.

Å Arbetareinstitutets folkkonsert d. 13 nov. upptog programmet: Beethoven: Symfoni (fyrhänd.); Kücken: sonat; A. M. Myrberg: Impromptu för violin; Godard: Adagio samt deklamation. Medverkande voro frkn A. Hallström och M. Ohlson, dir. O. Sandberg samt fru Nonny Lundberg.

Svensk romanssång i Finland. Med anledning af fröken Carlheim-Gyllenskölds och grefvinnan Ebeth Mörners konserter i Helsingfors innehålla därvarande tidningar sympatiska uttalanden såväl om utförandet som framför allt om den svenska romansdiktningen. Grefvinnan Mörner sjöng kompositioner af Sjögren, Stenhammar, Lennart Lundberg m. fl., och särskildt dessa tre framhållas såsom ypperliga svenska representanter för nämnda konstart, nå-

got som särskildt intresserar genom att namnet Lennart Lundberg ännu är för den svenska allmänheten fullständigt okändt som komponistnamn.

Halléns »Styrbjörn Starke» utfördes d. 4 d:s i Berlin under namnet »Nordlandskampf» på af Lärareföreningens sångarförbund anordnad konsert. Verket bedömes välvilligt af kritiken. Så yttrar Allg. Musikzeit. »Nordlandskampf är ett ovanligt innehållrikt, rytmiskt och harmoniskt intressant verk, som aldrig skall förfela sin verkan när det framföres väl. Framgången var också betydande och komponisten helsades med välförtjenta framropningar».

Svenskt tonverk bedömdt i utlandet. »Stabat mater» af Lago har nyligen utkommit i Paris. I flera tidningar erhåller detta verk ampla loford, bland dem i »Le monde musical», »Le progrès artistique», »Journal musical», alla i Paris, samt i »Gazette de Liège», der den bekante professor Ghymers skrifvit en särdeles berömmande artikel.

Detta verk är tillegnadt kronprins Gustaf och utfördes för ett par år sedan i Östermalms kyrka å en under kronprinsens beskydd gifven välgörenhetskonsert.

Göteborg. Från slutet af oktober till midten af denna månad har Lombergska operaturnén uppfört »Faust», »Ernani» (Ernani, Silva, Carl V: sign. Mauri, Gandolfi, hr Lomberg; Elvira: frk Lykseth), »Mignon» (Lothario: sign. Gandolfi) och »Carmen» med frk Keyser i titelrolen, hr Åke Wallgren som toreadoren, samt »Pajazzo» och »Cavalleria». På Folkteatern har spelats »Niniche». D. 30 okt. gaf hr Otto Edberg en matiné i exercishuset, biträdd af opera sångaren Ax. Hagerberg och violinisten Carl Bredberg. — D. 4 nov. konserterade hr Ragnar Grevillius, biträdd af violinisten Carl Bredberg och pianisten Knut Blidberg, en mansqvartett samt en instrumentaltrio af fru Mraz, frk Svea Hertz och en musikälskarinna. Konsert gafs här d. 12 nov. af hr Har. Bauer.

Upsala. Fru Anna Norrie gaf d. 11 d:s en vis- och romansafton å Stora Gillesalen i Upsala, der hon hälsades med lifligt bifall af den talrika publiken, särskildt efter ett Yvette Guilbert-nummer och Frödingska visorna.

Från våra grannländer.

Kristiania. 29 okt.—12 nov. Kristiania teater har fortfarande gifvit »Faust», med fru Oselio Björnson som gäst, och af pjeser med musik, derjämte »Gildet på Solhaug». Å Eldoradoteatern har man gifvit »Vermländingarna», »Martha«, »Flagermusen» och »Preciosa», på Centralteatret »Elverhöj». — D. 5 nov. gaf Musikforeningen sin 2:a konsert med biträde af sångerskan m:me Linné Stroble och violinvirtuosen Michael Bauner. Programmet var följande: 1 Händel: konsert, D dur, för stråkorkester med två oblig. solovioliner och solo-violoncell; 2 Massenet: Aria ur »Herodiade»; 3 Beethoven: violinkonsert; 4 Romanser med piano; 5 Wieniawski: »Airs russes»; 6 Wagner: uvertyr till »Tannhäuser». D. 3 och 8 nov. konserterade sångerskan Lalla Wiborg jämte pianisten Sonja de Jakomowsky, d. 9 och 11 gåfvos Bauer-konserter. Fru Agathe Backer-Gröndahl gaf d. 10 nov. (hvarom förut är nämndt) en konsert, hvars program här må anföras. N:o 1, 3 och 5 för piano utfördes af tonsättarinnan konsertgifverskan, nämligen »I Blaafjellet» (op. 44), Suite i G moll (op. 20), Ballade och Vals (op. 36), Sommervise (op. 45), Impromptu (op. 35) och Ungarsk studie (op. 38). N:o 2 utgjordes af »Fem sange» för mezzosopran: ouverture, Hvorfor hyle de sorte hunde, Så vugger den flammende Kaktusblomst, Serenade, Alverden skal synge, dessa föredragna af fru Eva Nansen likasom n:o 5 »Fire sange»: Madonnas svane, Lyse nætter, Höststemning, Mor, min lille mor. N:o 4 bestod af »Tre sange for kor»: Ungdomssang, Stevnemödet och Vårt fedreland, utförda af akademiska kören »Joh. D. B.» — D. 12 nov. gaf Catharinus Elling en konsert, likaledes med endast hans egna kompositioner, nämligen 1 Thema med variationer för orkester, 2 Sånger (operasång. Jens Berutsen), 3 Symfoni i A moll för ork., och 4 »Kong Inge og Gregorius Dagsøn», dikt af Bj. Björnson, för manskör, soli och orkester.

Helsingfors. 24 okt.—12 nov. Teatrarnes musiksäsong öppnades d. 12 nov. med den italienska på Alexanders-teatern, då »Rigoletto» uppfördes till debut för »den celebre artisten» Broggi-Muttini, — D. 27 okt. gaf Filharmoniska sällskapet sin 1:a symfonikonsert med följande program: 1 Uvertyr till operan »La nuit de mai» af Rimsky-Korsakow; 2 Rubinstein: violoncellkonsert, A moll (hr Ladislas Aloïz); 3 Beethoven: symfoni n:o 7, A dur. Dirigent var hr Rob. Kajanus. — D. 3 nov. gafs här konsert af pianisten frk Sigrid Carlheim-Gyllensköld i förening med sångerskan grefvinnan Ebeth Mörner; den sistnämnda gaf sedan d. 6 en egen populär konsert. För öfrigt har under denna tid gifvits ett par konserter af violinvirtuosen Ch. Gregorowitsch, af sångaren Axel von Kothen och pianisten Egmont Hartmuth.

(Notiser från Köpenhamn få sparas till nästa nummer).

Paris. Stora operan bebådar för säsongen följande nyheter: »Gauthier af Aquitanien», texten af Emile Bergerat och Camille de Sainte-Croix, musiken af Paul Vidal; libretton behandlar Attilas och hunnernas förjagande ur Frankrike. Vidare »Lancelot» af Victorien Joncières, texten efter Tennysons legend med samma namn bearbetad af Louis Gallet och E. Blau. I operan är inlagd en »luftbalett», af hvilken man väntar sig en storartad effekt. Af äldre stycken upptagas Méhuls »Joseph», Chabriers »Briseis» och Wagners »Valkyrian» med ny partibesättning.

Paderewski-priset i Leipzig för den bästa symfoni har i år erofrats af en ung, i Paris bosatt polsk tonsättare Sigismund Jordan de Stojovski. Prisjuryns ordförande var den bekante forne dirigenten för Gewandhauskonserterna, professor Reinecke.

Tillägg till fru Agnes Janson-Fischers biografi.

Till de biografiska uppgifter fru Janson Fischer lemnade oss för den uppsats, som jämte hennes porträtt intogs i n:o 15 d. å., har hon bedt få göra följande tillägg, som tillstälts oss i följande bref:

Herr Redaktör!

Då jag vid genomläsandet af eder ärade tidning finner att en väsentlig sak uteblifvit i edra vänliga ord om min framgång som sångerska, beder jag att få tillägga några rader.

Utan tvifvel bör det ej sakna sitt intresse att anföra, hvilken jag till stor del har att tacka för min sångstämmas tekniska utbildning, ett arbete, som fortgått flere år med hrr Hugo Beyer, den nu i London bosatte svenske sångläraren; och skall jag alltid ihågkomma och erkänna hans mot mig visade intresse och tålamod, på samma gång hvar och en lyckönskas, som kommer under hans ledning i och för röstens utbildning.

Högaktningsfullt
Agnes Janson-Fischer.

Dödsfall.

Alvary, Max, firad tenorsångare (hette egentl. Achenbach), f. 1855 i Düsseldorf, afled d. 7 nov. efter långvarig sjukdom i Gross-Tabarz. A., älskvärd konstnär och menniska, var särskildt berömd såsom Siegfried.

Breflåda.

Till »Musikvänner». Beträffande eder förfrågan af d. 10 okt. angående införande af ett sångarporträtt med anledning af inträffande jubileum, vilja vi erinra, att denne sångares porträtt varit intaget i Sv. Musiktidning 2 gånger förut, senast förra året. Red.

Sångläraren L. C. TÖRSLEFF,

som nu från Leipzig flyttat till Köpenhamn (Hovedvagtsgade n:o 8 vid Kongens Nytorv), mottager der sångelever.

F. Frankel & C:os

Pianofabrik

rekommenderar sina tillverkningar af **solida, eleganta** pianinon och flyglar, försedda med våra nya, **patenterade** uppfinningar, **prisbelönade med högsta pris.**

Begagnade instrument tagas i byte.

Drottninggatan 38, Stockholm.

Festmarsch

för piano af *Gustaf Hägg.*

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godtköpsupplaga à

50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

Kurs i **plastik** samt undervisning i **sång** efter den italienska sångmetoden i förening med **instuderande af roler,** med särskildt afseende fäst vid frasering och diktion, meddelas af

Signe Hebbe
Sturegatan 24, Stockholm.

Ludwig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok- och musikhandeln à **50 öre.**

Svensk Musiktidnings Expedition.

Musikalbum X

Pris 1 krona

fins till salu å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., samt i bok- och musikhandeln.

Innehåll: för piano: **G. Hägg:** *Vals-Arabesk,* **Karl Valentin:** *Om Våren,* **A. M. Myrberg:** *Berceuse,* **H. Goetz:** *Andantino* ur Sonatine op. 8, **G. F. Lange:** *Melankoli;* sång med piano: **Gösta Geijer:** *Harpolekarens sång* ur »Vapensmeden» af V. Rydberg för baryton (e—e).

Skandinaviska Orgelfabrikens

Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m.

Frans J. Huss.

På Wilh. Hansens förlag (Köpenhamn) har utkommit och finnes att tillgå i musikhandeln:

Fyra dikter

af **Carl Snoilsky,**

satta i musik *för en röst och piano* af **Ika Peyron.**

Hrr Sångare,

som vilja tillegna sig god tonbildning och smakfullt föredrag, erhålla lektioner till moderat pris.

Närmare meddelas å denna tidnings byrå, Kungstensgatan 56, 3 tr.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, **in- och utrikes.**

Flyglar och **Pianinos**

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord
från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & komp.
43 Regeringsgatan 43.
☞ **Flyglar, Tafflar** och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Svensk Musiktidning

utgifves 1898 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *och* ***musikbilaga.*** *Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kungstensgatan 56,*** *3 tr., i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor* ***I landsorten*** *prenumereras bäst å* ***posten.*** *— OBS.! Porträtt i N:o 1: H. K. H. Kronprins* **Gustaf** *(Musik. akad:s preses),* **Hildegard Werner,** *i N:o 2* **Kristina Nilsson de Casa Miranda,** *i N:o 3* **Leonard Borwick, Anders Willman,** *i N:o 4* **Willy Burmester, Arvid Ödmann** *(Tamino, Fernando, Zephoris, civil), i N:o 5* **Julius Günther** *och* **Conrad Behrens,** *i N:o 6* **Ossip Gabrilowitsch** *i N:o 7* **J. F. Törnwall** *och* **C. E. Södling** *i N:o 8* **Ellen Gulbranson** *som Brünnhilde i »Valkyrian» och* **Julius Schulhoff** *i N:o 9* **John Forsell,** *i N:o 10* **Jakob Adolf Hägg,** *i N:o 11* **Anna Thulin** *och* **Siegfried Saloman,** *i N:o 12* **Ingeb. von Bronsart,** *i N:o 13* **Oscar Lejdström,** *i N:o 14* **Emil Hartmann.**

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen

Innehåll: Agathe Backer-Gröndahl (med porträtt). — Algot Langes bok »Om sång» och den deri framstälda sångmetoden (forts. o. slut). — Felix Mendelssohn-Bartholdy († 4 nov. 1847). Ett minnesblad af Moritz von Kaiserfeld. — Beethovens grundsatser rörande komposition. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Tillägg till fru Agnes Jansson-Fischers biografi. — Dödsfall. — Brefläda. — Annonser.

Stockholm, Köersners Boktryckeri-Aktiebolag, 1898.